

**UNIVERSITATEA „NICOLAE TITULESCU” DIN BUCUREȘTI
ȘCOALA DOCTORALĂ DREPT**

în cotutelă cu

UNIVERSITATEA DIN MAASTRICHT

TEZĂ DE DOCTORAT

**PROTECȚIA MĂRCILOR NEÎNREGISTRATE LA NIVELUL UNIUNII
EUROPENE**

REZUMAT

Coordonatori științifici

**Prof. univ. dr.
Viorel Roș**

**Prof. univ. dr.
Anselm Kamperman Sanders**

**Prof. univ. dr.
Anke Moerland**

**Doctorand
George-Mihai Irimescu**

**BUCUREȘTI
2023**

În mod tradițional, mărcile sunt protejate fie prin înregistrare, fie ca urmare a utilizării lor. În practică, sistemele naționale de protecție a mărcilor oferă prioritate uneia dintre modalitățile de dobândire a drepturilor cu privire la mărci, iar pe această bază doctrina le-a clasificat în sisteme atributive de protecție a mărcilor, unde predomină prioritatea la înregistrare, și sisteme declarative de protecție, în care prioritatea aparține primei persoane care a folosit o marcă, iar înregistrarea mărcii are numai un rol declarativ.

Sistemele atributive de protecție a mărcilor, care se bazează pe principiul primului depozant, sunt dominante la nivel mondial și, chiar și în jurisdicțiile unde primează sistemul primei utilizări, înregistrarea mărcii are o importanță semnificativă.

Trebuie însă menționat faptul că cele două sisteme nu trebuie privite dihotomic. În acest sens, astfel cum am dezvoltat în prezenta cercetare, unul dintre principalele elemente comune ale celor două sisteme de protecție a mărcilor este conceptul de „utilizare”: în timp ce în sistemul declarativ este determinant în dobândirea și menținerea protecției mărcilor, acesta are o mare importanță și în sistemele atributive în ceea ce privește condițiile de menținere a drepturilor de marcă.

Acestea fiind spuse, sistemul atributiv de protecție a mărcilor nu a fost întotdeauna cel dominant. În secolul al XIX-lea, mărcile neînregistrate se bucurau de o protecție puternică.

Cu toate acestea, deși, din punct de vedere istoric, primele sisteme de protecție a mărcilor au fost în principal declarative, în timp majoritatea jurisdicțiilor au evoluat către sisteme atributive de protecție a mărcilor.

Secolul trecut a fost caracterizat de o globalizare accelerată a relațiilor economice. Acest lucru a condus inevitabil la necesitatea armonizării legislației și practicilor privind mărcile în întreaga lume. În acest context, o analiză aprofundată a celor mai relevante tratate internaționale privind protecția mărcilor arată că eforturile de armonizare s-au concentrat în principal pe procedurile de înregistrare a mărcilor și pe o implementare puternică a sistemului atributiv, creând astfel o trecere către acest sistem, permițând totodată jurisdicțiilor să protejeze mărcile prin intermediul folosirii.

Preferința pentru sistemul atributiv de protecție a mărcilor în jurisdicțiile UE își poate găsi explicația și în evoluția funcțiilor mărcii și a rolului economic al acestora. Acestea fiind spuse, una dintre cele mai importante calități ale mărcilor este aceea că poartă informații, ceea ce le permite consumatorilor să facă propriile alegeri comerciale. Acest atribut determină principalele funcții ale mărcilor: funcția de determinare a originii comerciale a produselor sau serviciilor

oferite sub mărci, funcția de publicitate a acestora, funcția de asigurare a calității sau funcția de renume. Cu toate acestea, de-a lungul timpului, accentul protecției mărcilor s-a mutat de la interesul de a proteja consumatorii împotriva riscului de confuzie, inclusiv asociere, pe piață, la cel de a proteja titularii de mărci împotriva diluării și a diminuării importanței economice a mărcilor în portofoliul propriu. Această concluzie este relevantă pentru cercetare, deoarece această schimbare de paradigmă a influențat preferința pentru un sistem atributiv de protecție a mărcilor, în detrimentul unui sistem declarativ, bazat pe simpla utilizare a acestora.

Din considerentele de mai sus, principalele tratate internaționale privind mărcile încurajează statele semnatare să adopte un sistem atributiv de protecție a mărcilor, și mai ales constituirea de depozite la nivel național, datorită securității juridice sporite oferite de data de depozit. Un alt motiv pentru aceasta este că sistemul atributiv este mai apt să răspundă comerțului care capătă din ce în ce mai mult valențe transfrontaliere. Tratatul nu exclude însă posibilitatea ca statele membre să prevadă posibilitatea de a obține protecție prin utilizare.

Există, totuși, o excepție notabilă și aceasta este protecția mărcilor notorii. Protecția lor este reglementată în detaliu atât de Convenția de la Paris, cât și de Acordul TRIPS. Dar chiar dacă mărcile notorii reprezintă în dreptul modern o reminiscență a sistemului declarativ de protecție a mărcilor, există o diferență esențială între protecția acestora și protecția mărcilor în sistemul declarativ. La baza protecției mărcilor notorii este gradul lor de cunoaștere, iar utilizarea lor în jurisdicția în care se invocă protecția nu este necesară.

La nivelul Uniunii Europene, legislația a impus sistemul atributiv de protecție și a impus prioritatea prin înregistrare ca principală modalitate de obținere a protecției. Directivele aplicabile s-au limitat la a permite Statelor Membre să continue să protejeze mărcile neînregistrate, dacă legislația lor reglementează această modalitate de protecție.

Acestea fiind spuse, în unele State Membre (și foste membre) ale Uniunii Europene mărcile neînregistrate se bucură în continuare de niveluri diferite de protecție. Însă, astfel cum am dezvoltat pe larg în prezenta cercetare, rolul lor nu este uniform și armonizat, fapt ce creează dificultăți practice la nivelul sistemului european de protecție a mărcilor.

În acest context, principalele întrebări de cercetare sunt următoarele:

Se bucură mărcile neînregistrate de protecție la nivelul Uniunii Europene? Dacă răspunsul este afirmativ, ce rol îndeplinesc acestea?

Protecția mărcilor neînregistrate ar trebui armonizată mai detaliat la nivelul Uniunii Europene?

Este important de remarcat încă de la început că unghiul principal al acestei cercetări este potențiala protecție a mărcilor neînregistrate (și armonizarea acestora) ca drept exclusiv. Fac această distincție deoarece, așa cum am dezvoltat în această teză, mărcile neînregistrate se pot bucura de protecție și prin alte mijloace, precum protecția împotriva concurenței neloiale, care urmează o perspectivă diferită, și anume cea a comportamentului onest în relațiile comerciale.

Scopul acestei cercetări este de a arăta că protecția mărcilor neînregistrate nu este depășită și, de fapt, acestea pot coexista cu mărcile înregistrate în sistemele moderne de protecție. Principalul argument în acest sens este coexistența lor cu sistemul de înregistrare în mai multe jurisdicții ale Uniunii Europene. Protecția mărcilor neînregistrate are o puternică tradiție istorică, și dinamica economiei actuale poate justifica o protecție armonizată a acestora, având în vedere necesitatea de a nu întârzia introducerea pe piață a produselor/serviciilor.

Deși protecția mărcilor prin înregistrare prezintă avantaje semnificative având în vedere securitatea juridică pe care o oferă, protecția mărcilor neînregistrate are meritul de a oferi o protecție egală cu utilizarea efectivă pe piață a mărcilor. Astfel, o protecție armonizată pentru mărcile utilizate neînregistrate ar putea fi o posibilă soluție care s-ar potrivi cu economia actuală. În plus, protecția mărcilor neînregistrate se poate apropia mai mult de rolul inițial și fundamental al mărcii, acela de indicator de origine. Dimpotrivă, astfel cum arăt în prezenta teză, mărcile înregistrate sunt protejate din ce în ce mai mult împotriva diluării.

În special în contextul Uniunii Europene, există încă jurisdicții în care mărcile neînregistrate sunt protejate, în principal prin intermediul concurenței neloiale, dar și ca drepturi exclusive. Însă condițiile de protecție diferă de la o jurisdicție la alta (astfel, clădind nesiguranță juridică titularilor de drepturi de mărci). După cum am arătat în cercetare, diferitele niveluri de protecție a mărcilor neînregistrate la nivelul Statelor Membre creează dificultăți atât pentru organismele UE care evaluează conflictele privind mărci, cât și pentru practicienii care își asistă clienții în cauze care implică mărci neînregistrate. Prin urmare, pentru a atenua eventualele inconveniente date de diferențele dintre sistemele de protecție a mărcilor din jurisdicțiile UE, pe baza jurisprudenței consolidate care se referă la opozabilitatea mărcilor neînregistrate împotriva noilor cereri și înregistrări de mărci ale Uniunii Europene și a experienței statelor care au deja o

tradiție îndelungată cu privire la protecția mărcilor neînregistrate, cel puțin o armonizare minimă a protecției acestora între jurisdicțiile UE nu este doar posibilă, ci și recomandabilă. Fără îndoială, o protecție armonizată a mărcilor neînregistrate ar conferi o predictibilitate mai mare titularilor de mărci pe piața comună, care nu ar fi luați prin surprindere de standardele de protecție diferite din fiecare Stat Membru.

Acestea fiind spuse, pentru a ajunge la concluziile prezentei cercetări, am urmat pașii pe care îi voi descrie în cele ce urmează, plecând de la temele cercetate și concluziile preliminare ale fiecărui capitol.

Scopul **primei secțiuni** este de a defini conceptul de marcă, de a descrie mijloacele de dobândire a drepturilor de marcă și de a face o analiză aprofundată a funcțiilor și rolurilor mărcii. Este format din capitolele 1, 2 și 3.

În primul capitol abordez definiția mărcilor și pun accent pe condițiile de protecție a mărcilor prin intermediul analizei mărcilor netradiționale. Condițiile de protecție a mărcilor sunt esențiale și, în mod notabil, caracterul distinctiv este o condiție prealabilă pentru protecția mărcilor neînregistrate. Alegerea mărcilor netradiționale ca standard pentru a evidenția condițiile de protecție a mărcilor este justificată de faptul că, pe de o parte, mărcile netradiționale sunt cele care întind aceste condiții până la limitele lor și, pe de altă parte, noile evoluții în protecția mărcilor au dus la apariția de noi tipuri de mărci (cum ar fi mărcile multimedia), iar o posibilă discuție privind armonizarea legislației cu privire la mărci ar trebui să țină cont de aceste evoluții.

Concluziile acestui capitol sunt următoarele:

Atât mărcile înregistrate cât și cele neînregistrate trebuie să respecte aceleași condiții de protecție, adaptate modului lor specific de obținere a protecției. Semnele neînregistrate, pentru a fi protejate ca mărci, trebuie să se bucure de caracter distinctiv. O altă condiție pentru protecția unei mărci era ca semnele să poată fi reprezentate grafic. Această condiție a evoluat în timp, iar astăzi orice semn care poate fi reprezentat într-o manieră care să permită publicului să determine sfera de protecție a mărcii poate fi considerată o marcă, dacă este distinctivă. Or, această condiție a reprezentării mărcilor, care ține mai degrabă de limitările registrelor de mărci din sistemul atributiv de protecție, poate fi tradusă în sistemul declarativ de protecție prin abilitatea titularului, care emite pretenții cu privire la un anumit drept, de a indica precis și clar care sunt elementele din care constă acea marcă. Relevanța pentru această teză a acestor concluzii este că, inevitabil, această evoluție afectează și protecția mărcilor

neînregistrate, care pot consta la rândul lor din sunete, imagini sau combinații ale acestora, cum ar fi mărcile multimedia.

În al doilea capitol descriu fiecare sistem de protecție a mărcilor – sistemul declarativ și sistemul atributiv, printr-o analiză detaliată și o comparație a acestora. Fiind un concept esențial atât în sistemul declarativ, cât și în cel atributiv, rolul utilizării în protecția mărcii este analizat în ceea ce privește dobândirea și menținerea protecției, iar neutilizarea în ceea ce privește pierderea protecției. Ca parte a descrierii sistemelor priorității la înregistrare, fac o analiză aprofundată a rolului oficiilor de mărci și al certificatelor de protecție a mărcilor, întrucât primul are un rol important în acordarea protecției, în timp ce al doilea reprezintă titluri de protecție. Natura juridică a drepturilor de marcă este, de asemenea, o parte importantă a acestui capitol, deoarece calificarea drepturilor cu privire la mărci ca drepturi de proprietate poate să fi influențat o preferință pentru mărcile înregistrate în detrimentul drepturilor neînregistrate. Analiza concurenței neloiale este, de asemenea, un element important al acestui capitol, fiind unul dintre cele mai viguroase mijloace de protecție actuale pentru mărcile neînregistrate. Analiza acesteia este importantă pentru a crea o imagine aproape completă cu privire la protecția mărcilor neînregistrate și, de asemenea, pentru a sublinia că, din această perspectivă, au fost întreprinși primi pași către o armonizare la nivelul UE.

Concluziile acestui capitol sunt următoarele:

Analiza sistemelor atributiv și declarativ de protecție a mărcilor, pornind de la caracteristicile acestora, modul de obținere a protecției mărcilor în ambele sisteme, precum și avantajele și dezavantajele fiecărui sistem de protecție, urmărește să evidențieze caracteristicile acestora. O concluzie particulară a acestei analize este că sistemul atributiv poate fi privit ca o aplicație specială a sistemului declarativ, arătând modul în care primul a evoluat din cel din urmă.

Una dintre principalele legături dintre cele două sisteme de protecție a mărcilor este conceptul de „utilizare”. În timp ce în sistemul declarativ folosirea unei mărci este determinantă în dobândirea și menținerea protecției mărcii, este de mare importanță și în sistemele atributive. O concluzie cu relevanță pentru această teză este că prevederile legale referitoare la utilizarea mărcilor, în sistemul atributiv, sunt menite să diminueze dezavantajele naturii formaliste ale acestui sistem de protecție, de exemplu, prin eliberarea registrelor de mărcile neutilizate sau prin limitarea opozabilității acestora.

Compararea celor două sisteme de protecție a mărcilor este completată de descrierea a trei elemente cu importanță în ambele sisteme de protecție a mărcilor. Oficiile naționale și regionale de mărci reprezintă unul dintre ele, iar titlul de

protecție – cunoscut și sub denumirea de certificat de înregistrare – există atât în sistemul de protecție declarativ, cât și în cel atributiv. Un alt element este Clasificarea de la Nisa, un instrument juridic care facilitează alegerea, de către titularii de mărci, a acelor produse și servicii pentru care marca lor va fi înregistrată. Cu relevanță pentru această teză sunt concluziile care decurg din analiza practicii europene actuale, care pare să încurajeze titularii să aleagă mai strict produsele și serviciile pentru care caută protecție, mai aproape de utilizarea efectivă a mărcii pe piață. Această practică aduce protecția mărcilor înregistrate mai aproape de protecția mărcilor neînregistrate, unde sfera protecției mărcii este definită de utilizarea efectivă a mărcii pe piață, ceea ce reprezintă un punct relevant în această cercetare.

În scopul acestei cercetări, analiza concurenței neloiale servește pentru a descrie unul dintre mijloacele actuale de protecție a mărcilor neînregistrate. Cu toate acestea, protecția nu vizează protejarea drepturilor de marcă *per se*, scopul acesteia fiind protejarea relațiilor comerciale echitabile. Protecția mărcilor neînregistrate poate fi circumscrisă acestui interval larg de protecție, cu comentariul că este încă în dezbatere dacă protecția împotriva concurenței neloiale servește intereselor comercianților, ale consumatorilor sau ale ambilor.

Al treilea capitol este dedicat analizei rolului mărcilor neînregistrate în harta sistemelor de protecție a mărcilor și a modului în care sfera de protecție și rolul unei mărci au evoluat odată cu preferința pentru mărcile înregistrate. Capitolul începe cu o discuție despre principalele funcții ale mărcilor, inclusiv din perspectiva jurisprudenței UE, care este utilă pentru a observa evoluția acestora. Analiza urmărește să stabilească dacă o atenție sporită acordată funcției de publicitate a mărcilor a dus la o protecție mai puternică împotriva diluării, în detrimentul confuziei, și a titularilor mărcii, în locul consumatorilor. Această discuție este strâns legată de subcapitolul referitor la valoarea economică a mărcilor, care a contribuit semnificativ la aceste schimbări. În cele din urmă, o scurtă trecere în revistă a istoricului protecției mărcilor în Europa și, în special, în România, urmărește să arate pe scurt modul în care sistemele moderne de protecție au evoluat de la sistemul priorității la utilizare la sistemul priorității la înregistrare.

Concluziile acestui capitol sunt următoarele:

Pentru a stabili de ce există astăzi o preferință pentru sistemul atributiv de protecție a mărcilor în jurisdicțiile UE, am analizat funcțiile mărcii și rolul lor economic. Acestea fiind spuse, una dintre cele mai importante calități ale mărcilor este că poartă informații, ceea ce le permite consumatorilor să facă propriile alegeri comerciale. Acest atribut determină principalele funcții ale mărcilor:

funcția de determinare a originii comerciale a produselor sau serviciilor oferite sub mărci, funcția de publicitate a acestora, funcția de asigurare a calității sau funcția de renume. Cu toate acestea, de-a lungul timpului, accentul protecției mărcilor s-a mutat de la interesul de a proteja consumatorii împotriva riscului de confuzie, inclusiv asociere, pe piață, la cel de a proteja titularii de mărci împotriva diluării și a diminuării importanței economice a mărcilor din portofoliul propriu. Această concluzie este relevantă pentru cercetare, deoarece această schimbare de paradigmă a influențat preferința pentru un sistem atributiv de protecție a mărcilor, în detrimentul unui sistem declarativ, bazat pe simpla utilizare a acestora.

Preferința pentru sistemul atributiv este determinată și de creșterea în timp a valorii economice a mărcilor. Din această perspectivă, am arătat că valoarea economică a unei mărci este mai mare atunci când aceasta se bucură de o protecție solidă, prin înregistrare, decât atunci când dreptul la o marcă este stabilit prin utilizare. Cu toate acestea, nu trebuie neglijată valoarea intrinsecă a mărcilor neînregistrate, având în vedere încrederea câștigată în piață în fața consumatorilor.

Evoluția descrisă mai sus este confirmată și de descrierea istorică a protecției mărcilor. Am arătat că semnele folosite în comerț au început să se apropie de percepția lor modernă, iar consumatorul a început să fie un actor important începând cu Revoluția Franceză, când mărcile au devenit interfața dintre producător și consumator, câștigând valoare economică. Acest fapt a condus la apariția unor mecanisme stabile de protecție a mărcilor.

A doua secțiune este dedicată analizei modului în care mărcile neînregistrate sunt reglementate la nivel internațional și național, din perspectiva obținerii drepturilor cu privire la mărci, urmând trei piloni: cele mai relevante tratate internaționale, legislația Uniunii Europene și nivelul național, prin analiza legislației și practicii unei selecții de jurisdicții europene. Aceasta este formată din capitolele 4, 5 și 6.

În capitolul al patrulea, fac o trecere în revistă a prevederilor privind mărcile neînregistrate din Convenția de la Paris, Aranjamentul/Protocolul de la Madrid și Acordul TRIPS, cu un accent deosebit pe protecția mărcilor notorii. În acest capitol cercetez modul în care mărcile neînregistrate sunt reglementate în convențiile internaționale, cu intenția de a stabili contextul mai larg al modului în care sunt prevăzute sistemele de protecție a mărcilor la nivel internațional. Convenția de la Paris și Acordul TRIPS sunt deosebit de relevante în ceea ce privește protecția mărcilor notorii. Aranjamentul și Protocolul de la Madrid stabilesc un sistem internațional de protecție a mărcilor care se bazează pe

sistemul priorității la utilizare. Toate aceste aspecte sunt analizate în detaliu pentru a găsi o explicație pentru abordarea actuală a sistemelor de protecție a mărcilor față de mărcile neînregistrate, inclusiv oferirea unui cadru mai larg pentru dezbateră cu privire la protecția mărcilor neînregistrate în UE.

Concluziile acestui capitol sunt următoarele:

Analiza prevederilor principalelor tratate internaționale privind mărcile își propune să arate că în general ele încurajează statele semnatare să adopte un sistem atributiv de protecție a mărcilor, și mai ales constituirea de depozite la nivel național, datorită securității juridice sporite oferite de data de depozit. Un alt motiv pentru aceasta este că sistemul atributiv este mai apt să răspundă comerțului care capătă din ce în ce mai mult valențe transfrontaliere. Tratatul nu exclude însă posibilitatea ca Statele Membre să prevadă posibilitatea de a obține protecție prin utilizare. Relevanța acestor constatări pentru cercetarea de față este că protecția mărcilor neînregistrate este mai degrabă descurajată, nefiind reglementată la nivel internațional și în unele cazuri nici măcar menționată.

Pilonul reglementărilor internaționale de protecție a mărcilor neînregistrate este consacrarea protecției mărcilor notorii. Protecția lor este reglementată în detaliu atât de Convenția de la Paris, cât și de Acordul TRIPS. Dar chiar dacă mărcile notorii reprezintă în dreptul modern o reminiscență a sistemului declarativ de protecție a mărcilor, există o diferență esențială între protecția acestora și protecția mărcilor în sistemul declarativ. La baza protecției mărcilor notorii este gradul lor de cunoaștere, iar utilizarea lor în jurisdicția în care se invocă protecția nu este o condiție prealabilă necesară.

În **capitolul al cincilea** am descris modul în care mărcile neînregistrate sunt reglementate în dreptul UE, în virtutea Regulamentului, Directivei și jurisprudenței aplicabile cu privire la mărci, cu o analiză detaliată a aplicabilității articolelor 8 (4) și 8 (3) lit. c) din Regulamentul (UE) 2017/1001 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iunie 2017 privind marca Uniunii Europene. În acest capitol analizez, de asemenea, mărcile notorii din perspectiva jurisprudenței UE, care reprezintă una dintre principalele reminiscențe ale sistemului declarativ de protecție a mărcilor. Această analiză este urmată de o comparație cu protecția oferită de mărcile ce se bucură de renume, în considerarea faptului că acestea reprezintă concepte învecinate.

Concluziile acestui capitol sunt următoarele:

Următoarele concluzii ale tezei se referă la protecția mărcilor neînregistrate la nivelul Uniunii Europene. Legislația europeană a impus sistemul atributiv de protecție și prioritatea prin înregistrare ca principală modalitate de obținere a protecției în ceea ce privește mărcile. Directivele aplicabile s-au limitat

la a permite Statelor Membre să continue să protejeze mărcile neînregistrate, dacă legislația lor reglementează acest mod de protecție. Aceste constatări sunt importante pentru a determina nivelul actual de protecție consacrat de legislația europeană în legătură cu mărcile neînregistrate.

Cea mai importantă prevedere privind protecția mărcilor neînregistrate este cea a art. 8 alin. (4) din Regulamentul privind Marca Uniunii Europene, care permite opozabilitatea mărcilor neînregistrate la înregistrarea mărcilor Uniunii Europene. Totuși, această opozabilitate a fost „constrânsă” de impunerea unui standard european care impune un nivel minim de utilizare a mărcii drept condiție obligatorie pentru opozabilitate.

Nu în ultimul rând, singura modalitate de a proteja mărcile neînregistrate reglementată în Uniunea Europeană continuă să fie protecția mărcilor notorii.

În **capitolul al șaselea** analizez protecția mărcilor neînregistrate în diferite jurisdicții ale Uniunii Europene. Singura excepție este Regatul Unit care, deși a părăsit UE în timpul redactării acestei teze, a fost păstrat ca reprezentant pentru alte jurisdicții din UE unde mărcile neînregistrate sunt protejate prin *passing off* (cum ar fi Irlanda, de exemplu). Analiza este structurată pe diferite niveluri de protecție acordate de legislațiile naționale mărcilor neînregistrate. Primul nivel de protecție este reprezentat de modelul scandinav, jurisdicțiile analizate fiind Regatul Danemarcei, Regatul Suediei și Republica Finlanda. Al doilea nivel de protecție a mărcilor neînregistrate este reprezentat de Italia, unde protecția mărcilor neînregistrate este mai degrabă defensivă. Al treilea nivel de protecție este reprezentat de jurisdicțiile în care mărcile neînregistrate sunt protejate prin *passing off*, unde am analizat Regatul Unit ca jurisdicție reprezentativă. Al patrulea nivel de protecție este reprezentat de jurisdicții precum Republica Elenă, Letonia și Bulgaria, unde protecția mărcilor neînregistrate prezintă anumite particularități. Al cincilea nivel este reprezentat de jurisdicții în care nivelul de protecție pentru mărcile neînregistrate este minim, România fiind una dintre aceste jurisdicții. În final, concluziile au fost trase în urma efectuării unor sondaje cu o selecție de practicieni, în legătură cu nivelul de protecție a mărcilor neînregistrate în jurisdicțiile lor și cu o eventuală armonizare în legătură cu mărcile neînregistrate.

Concluziile acestui capitol sunt următoarele:

Analiza unor State Membre (și foste membre) ale Uniunii Europene, unde mărcile neînregistrate se bucură în continuare de niveluri diferite de protecție, urmărește să determine dacă legislația acestora ar putea reprezenta un model bun pentru o viitoare reglementare unitară a mărcilor neînregistrate la nivel european. Jurisdicțiile au fost analizate din perspectiva prevederilor locale naționale

aplicabile, a jurisprudenței relevante și prin prisma unei selecții de profesioniști locali în domeniul mărcilor, care și-au oferit contribuția cu privire la protecția mărcilor neînregistrate în jurisdicția lor. Această analiză a urmărit determinarea nivelului de protecție a mărcilor neînregistrate la nivel național, prin exemplul oferit de o selecție de jurisdicții reprezentative. Mai mult, scopul analizei a fost de a determina dacă vreunul dintre modelele oferite de aceste jurisdicții ar putea reprezenta un model adecvat pentru armonizarea protecției mărcilor neînregistrate la nivelul Uniunii Europene. Acest studiu arată că protecția mărcilor neînregistrate în Statele Membre ale Uniunii Europene este eterogenă. Diferențele de nivel de protecție provin în cea mai mare parte din lipsa de armonizare și din diferențele care decurg din particularitățile legale și economice locale.

În concluziile finale ale cercetării, arăt încă o dată faptul că scopul prezentei cercetări este de a determina nivelul de armonizare al legislațiilor Statelor Membre cu privire la protecția mărcilor neînregistrate ca drepturi exclusive. Prin urmare, nivelul de armonizare al legislațiilor europene cu privire la combaterea concurenței neloiale, deși prezintă relevanță în legătură cu protecția mărcilor neînregistrate în general, după cum am arătat în sub-capitolul destinat acestei instituții, nu reprezintă punctul central al acestei teze.

Există un nivel minim de protecție a mărcilor neînregistrate la nivelul Uniunii Europene, care se manifestă pe două niveluri: pe de o parte, Statele Membre își păstrează libertatea de a proteja astfel de semne la nivel național. Pe de altă parte, drept consecință directă, singura reglementare detaliată privind protecția mărcilor neînregistrate constă în reglementarea posibilității de a opune asemenea drepturi, în condițiile detaliate în cercetare, înregistrării mărcilor Uniunii Europene. Prin urmare, deși nu există conceptul de mărci europene neînregistrate, existența acestora este acceptată la nivel național.

Ca atare, care este rolul mărcilor neînregistrate în acest context? Regulamentul și Directiva sunt clare în acest sens. Mărcile neînregistrate sunt considerate numai din perspectiva relației lor cu mărcile înregistrate. Prin urmare, rolul mărcilor neînregistrate, conform legislației europene, se limitează la evaluarea disponibilității noilor mărci europene pe piață.

La nivel național, din cercetările întreprinse la nivelul jurisdicțiilor naționale unde protecția mărcilor neînregistrate este încă la diferite niveluri, concluzionez că existența acestora se bazează pe tradiții juridice îndelungate și pe o practică mai mult sau mai puțin consolidată a autorităților locale. Rolul mărcilor neînregistrate are nuanțe diferite în funcție de jurisdicția în care sunt protejate. De exemplu, în țările scandinave scopul lor principal este de a

împiedica înregistrarea mărcilor identice sau similare. În jurisdicțiile în care este disponibilă procedura de *passing off*, acest remediu împiedică terții să folosească o marcă ce poartă *goodwill* în situațiile în care o astfel de utilizare duce la denaturări de percepție pentru consumatori. În Italia, protecția mărcilor neînregistrate este mai degrabă un mecanism defensiv care permite titularului acestora să continue utilizarea lor. Cu alte cuvinte, rolul lor nu este uniform și armonizat. În cele mai multe cazuri însă, s-a putut observa o trăsătură comună, și anume că în aproape toate cazurile mărcile neînregistrate sunt protejate în măsura în care se bucură de un anumit grad de cunoaștere pe piață. Este deci o protecție asemănătoare cu o protecție a *goodwill*, chiar dacă nu este prevăzută astfel în legislația locală.

Din perspectiva rolurilor jucate de mărcile neînregistrate, alte concluzii ale acestei teze sunt de o relevanță deosebită. Mărcile protejate ca urmare a utilizării lor sunt, în opinia mea, cele care se apropie cel mai mult de rolul primordial al mărcilor, și anume acela de a indica originea comercială a produselor și serviciilor desemnate. Acest fapt se manifestă natural, deoarece fundamentul protecției mărcilor neînregistrate este utilizarea lor pe piață, deci contactul direct dintre aceștia și consumatori. De exemplu, în jurisdicții precum Regatul Danemarcei, Regatul Suediei și Republica Finlanda, mărcile neînregistrate sunt protejate în măsura în care sunt recunoscute de segmentul de public vizat. Cu alte cuvinte, în măsura în care publicul consumator vede în aceste semne o indicație a originii comerciale a produselor și serviciilor desemnate. În cazul mărcilor înregistrate, pe de altă parte, de-a lungul timpului, s-a conturat o protecție mai accentuată a titularilor de mărci și a valorii economice a acestor mărci, spre deosebire de semnele protejate ca urmare a utilizării lor, care au drept rațiune a protecției tocmai existența lor pe piață și utilizarea lor într-o manieră care indică o anumită origine comercială a produselor și serviciilor desemnate. Ca atare, o utilizare congruentă cu rolul și funcția primară a mărcilor este protejată.

Cu privire la mijloacele unei posibile armonizări, după cum se arată în Capitolul 4 al acestei cercetări, armonizarea se realizează la nivelul Uniunii Europene prin intermediul Regulamentelor și Directivelor.

Regulamentul urmărește crearea unui sistem unitar de protecție a mărcilor, în paralel cu sistemele naționale de protecție deja existente în Statele Membre. Din acest motiv, Regulamentul privind Marca Uniunii Europene s-a concentrat pe stabilirea unei mărci unice, valabilă în întreaga Uniune. În acest context, protecția mărcilor neînregistrate, valabile în întreaga Uniune, prin intermediul unui Regulament, este greu de avut în vedere.

Deși Regulamentul (CE) nr. 6/2002 al Consiliului din 12 decembrie 2001 privind desenele sau modelele comunitare ar putea reprezenta un precedent, prevăzând protecția pe termen scurt a desenelor și modelelor neînregistrate, acest tip de protecție poate fi adecvată pentru unele produse care se găsesc pe piață pentru o perioadă scurtă de timp, astfel încât înregistrarea lor poate să nu fie necesară, sau pentru acele produse care sunt numai testate înainte ca titularul să decidă să înregistreze desenul industrial. Aceste raționamente nu sunt, totuși, aplicabile mărcilor, care au un domeniu de protecție diferit.

Având în vedere cele de mai sus, exemplul protecției desenelor și modelelor neînregistrate este greu de văzut ca un exemplu potrivit pentru protecția mărcilor neînregistrate. În primul rând, protecția desenelor și modelelor, fie ele înregistrate sau neînregistrate, este limitată în timp, prin natura lor. Nu este cazul mărcilor, care au vocația de a avea protecție nelimitată în timp, dacă titularul mărcii își continuă utilizarea (în sistemul declarativ) sau întreprinde formalitățile de reînnoire (în sistemul atributiv). Din această perspectivă, în opinia mea, protecția mărcilor neînregistrate valabile în întreaga Uniune Europeană, pe o perioadă limitată de timp, nu este congruentă cu natura protecției mărcii în sine. Un alt unghi de a analiza o posibilă prevedere ar fi acordarea titularilor de mărci o perioadă de grație limitată de protecție bazată pe utilizare, înainte de consolidarea protecției mărcii prin înregistrare. Nici această perspectivă nu poate fi adecvată, deoarece, în opinia mea, o astfel de abordare ar crea incertitudine juridică cu privire la mărcile care sunt efectiv valabile la un moment dat.

Reforma viitoare evidențiază, totuși, o observație importantă. În ceea ce privește desenele și modelele neînregistrate, Comisia a constatat că protecția acestora la nivel național nu ar fi adecvată, deoarece protecția lor este deja prevăzută la nivelul UE, iar o protecție paralelă a acestora este redundantă și ar putea genera dificultăți, dacă protecția se dovedește a fi divergentă. Trecând discuția înapoi la subiectul tezei, această cercetare a arătat că mărcile neînregistrate sunt acum protejate în mod diferit în Statele Membre. Astfel, suntem de acord că o protecție inevitabil divergentă a mărcilor neînregistrate la nivelul UE ar crea într-adevăr multiple dificultăți practice. În concluzie, o potențială protecție a mărcilor neînregistrate prin intermediul unui Regulament pare destul de improbabilă.

Pe de altă parte, Directivele au ca scop armonizarea legislațiilor Statelor Membre. Actuala Directivă cu privire la mărci doar permite Statelor Membre să protejeze mărcile prin utilizare, dar nu armonizează în niciun fel această protecție. În acest moment, așa cum se arată în capitolul anterior al acestei teze,

protecția mărcilor neînregistrate este deja prezentă, sub diferite forme, în Statele Membre. Având în vedere acest lucru, dacă este nevoie de un efort de armonizare, acesta ar putea pleca doar de la armonizarea legislațiilor la nivel național. În primul rând, după cum s-a arătat mai sus, crearea unui nou drept european de protecție a mărcilor neînregistrate, în timp ce legislațiile Statelor Membre în acest sens nu este încă armonizată, ar putea duce la inconsecvențe majore în practică. De altfel, acest lucru este menționat și în Preambulul Directivei cu privire la mărci, care subliniază că unul dintre scopurile reformei este acela de a face Directiva mai consecventă cu prevederile Regulamentul.

Cercetările au arătat, totuși, că Directiva actuală și cele trecute nu fac niciun pas în ceea ce privește armonizarea protecției mărcilor neînregistrate. Această cercetare arată, de asemenea, că Directivele anterioare s-au concentrat doar pe acele aspecte ale protecției mărcilor care sunt importante pentru funcționarea globală a pieței interne. Prin urmare, se poate concluziona că protecția mărcilor neînregistrate nu a fost considerată ca atare, întrucât acestea nu erau reglementate. Cu toate acestea, studiile arată faptul că o mai mare armonizare este de dorit din cauza diversității condițiilor legale de protecție a mărcilor la nivelul Uniunii, care îngreunează, de pildă, cercetările de disponibilitate, și aglomerează registrul cu mărci care nu sunt atât de importante pentru titularii lor, cum ar fi acele mărci utilizate pentru o scurtă perioadă de timp. Am arătat, de asemenea, opinia Comisiilor de Contestații ale EUIPO, conform căreia opozabilitatea mărcilor neînregistrate la înregistrarea mărcilor Uniunii Europene, în baza reglementărilor actuale, ridică mari dificultăți datorate practicilor și legislațiilor diferite ale Statelor Membre. Acest fapt rezultă, de asemenea, din opinia practicienilor care au răspuns la sondaj.

Cu privire la cea de-a doua întrebare de cercetare, deși această teză arată că dintre principalele critici la adresa sistemului declarativ de protecție a mărcilor este lipsa de securitate juridică a participanților pe piață cu privire la drepturile valabile la un moment dat, consider că o astfel de imprevizibilitate ar putea fi atenuată de adoptarea unor reguli uniforme pentru protecția mărcilor neînregistrate.

Cercetarea a arătat că unul dintre cele mai importante aspecte ale unei protecții puternice a mărcilor neînregistrate este o practică consolidată și consecventă. Dispozițiile legale oferă instrumentul de protecție a mărcilor neînregistrate, dar aspectele foarte importante ale protecției, în special pragul de utilizare pentru obținerea protecției, sunt stabilite prin jurisprudență. Prin urmare, se poate concluziona că lipsa de predictibilitate poate fi răsturnată în

timp, prin construirea unei practici consolidate și luând exemple din acele jurisdicții unde mărcile neînregistrate sunt deja protejate de mulți ani.

Mai mult, astfel cum am arătat în capitolul anterior, aplicabilitatea art. 8 (4) al Regulamentului privind Marca Uniunii Europene presupune aplicabilitatea a două standarde de examinare a opozabilității unui drept, anume un standard național, care trebuie demonstrat de către potențialul oponent, și un standard european, conturat de jurisprudența europeană în materie. Or, cred că o eventuală armonizare a condițiilor de opozabilitate a mărcilor neînregistrate la nivelul Uniunii Europene ar simplifica nu doar procedurile de examinare a opozițiilor și acțiunilor de anulare, ci ar putea impune un standard comun privind condițiile de opozabilitate a mărcilor neînregistrate. Practica și jurisprudența UE cu privire la standardul UE de utilizare pentru protecția mărcilor neînregistrate sunt, de asemenea, de ajutor pentru a uniformiza rapid practica în rândul Statelor Membre.

Pe de altă parte, nu este mai puțin adevărat că protecția mărcilor neînregistrate în diferite jurisdicții se bazează pe o puternică tradiție locală. În Bulgaria, o nouă reglementare privind protecția mărcilor neînregistrate era mai probabil să deruteze practicienii decât să ofere o oportunitate. Dimpotrivă, am arătat cum în alte State Membre ale Uniunii Europene, precum Italia, Regatul Danemarcei, Regatul Suediei sau Republica Finlanda, protecția mărcilor neînregistrate se bucură deja de o tradiție puternică, de o practică mai mult decât consolidată, și o eventuală armonizarea protecției mărcilor neînregistrate ar putea submina aceste practici.

Dar, sondajul realizat cu profesioniști a relevat că și în aceste jurisdicții pot apărea dificultăți în ceea ce privește aplicabilitatea condițiilor necesare pentru ca un titular să se poată bucura de drepturile sale cu privire la o marcă neînregistrată. Mai mult, am arătat că în Regatul Danemarcei, o jurisdicție în care mărcile neînregistrate se bucurau de un nivel puternic de protecție, noi reglementări au început să impună condiții de utilizare a mărcilor neînregistrate pentru a conferi protecție, cred, ca un pas pentru a se apropia de practica europeană în domeniu.

Un alt argument demn de luat în considerare cu privire la o posibilă reticență de a armoniza protecția mărcilor neînregistrate este cel al teritorialității protecției mărcilor. După cum am arătat în această teză, în ceea ce privește mărcile înregistrate, aspectul teritorial al protecției este, cel puțin în principiu, clar definit în raportul cu oficiul de proprietate intelectuală unde are loc înregistrarea. În ceea ce privește mărcile neînregistrate, teritorialitatea protecției este definită de gradul de utilizare, iar în anumite jurisdicții, precum Italia, un

anumit grad de protecție poate fi conferit și la nivel regional. Cu toate acestea, aspectul teritorial al utilizării unei mărci devine ambiguu în contextul utilizării acestora pe Internet. Chiar și acest neajuns, însă, cred că ar fi mai ușor de gestionat dacă s-ar contura o practică comună la nivelul Uniunii Europene, precum și stabilirea unor standarde comune care să poată fi aplicate în acest sens.

Concluzionând cele de mai sus, sunt de părere că avantajele unei eventuale armonizări a protecției mărcilor neînregistrate la nivelul Uniunii Europene sunt mai mari decât eventualele dificultăți practice întâmpinate. În acest sens, următoarele modele oferite de jurisprudența și practică naționale și europene pot fi considerate:

- Directiva nr. 2015/2436 a lăsat la latitudinea Statelor Membre posibilitatea de a reglementa opozabilitatea mărcilor neînregistrate. Am arătat, de asemenea, cum în jurisdicții, precum cele scandinave, condițiile privind utilizarea unei mărci, pentru ca acestea să fie opozabile, sunt mai puțin restrictive decât cele impuse la nivelul Uniunii Europene. Consecințele unei reglementări atât de diverse sunt următoarele: o marcă neînregistrată poate fi opusă cu succes înregistrării unei mărci naționale în Finlanda, de exemplu, dar aceeași marcă nu poate fi opusă înregistrării unei mărci UE dacă nu îndeplinește cerințele standardului european de utilizare. În consecință, un titular poate obține o marcă valabilă pe teritoriul Finlandei, chiar dacă, la nivel național, aceasta ar fi putut fi refuzată la înregistrare. O astfel de situație de fapt este însă contrară principiului conform căruia sistemele de protecție a mărcilor europene și naționale sunt egale, fără a exista o prevalență a unuia asupra celuilalt. În același timp, utilizarea aceleiași mărci neînregistrate în România nu ar avea, cel mai probabil, consecințe juridice, nici împotriva unei mărci naționale, nici împotriva unei mărci a Uniunii Europene. De asemenea, standardul european de utilizare a unei mărci neînregistrate protejate la nivel național, ca o condiție de opozabilitate a unei mărci neînregistrate față de o marcă UE, constituie un bun criteriu pentru a delimita o utilizare consolidată a unei mărci neînregistrate de o utilizare pe termen scurt sau de o utilizare slabă. Ca atare, având în vedere faptul că, în opinia mea, protecția mărcilor neînregistrate este justificată de faptul că eventuala lor protecție ar menține sistemul de protecție a mărcilor în paradigma riscului de confuzie, precum și de faptul că existența

diferitelor condiții de protecție ar conduce către o practică neunitară și confuză, consider că protecția mărcilor neînregistrate în Uniunea Europeană, condiționată de un standard de utilizare echivalent cu standardul european actual aplicabil în condițiile art. 8 (4) din Regulament, este pertinentă.

- Protecția acordată în Italia mărcilor neînregistrate este mai degrabă una defensivă, în sensul că mărcile utilizate la nivel local pot fi folosite în continuare de titularii acestora, chiar dacă nu sunt înregistrate și sunt în conflict cu o marcă utilizată ulterior. Consider că o astfel de dispoziție este benefică deoarece vizează acele mărci care au fost utilizate cu bună-credință înainte de înregistrarea unei mărci similare. O astfel de modificare ar putea fi o completare firească la prevederile art. 138 din Regulamentul privind Marca Uniunii Europene, potrivit căruia *„Titularul unui drept anterior cu sferă de aplicare locală poate să se opună utilizării mărcii UE pe teritoriul pe care acest drept este protejat în măsura în care dreptul statului membru respectiv permite acest lucru.”* Ca atare, având în vedere că protecția mărcilor neînregistrate ar fi reglementată la nivel european, iar mărcile neînregistrate utilizate în fiecare jurisdicție ar fi protejate în măsura în care demonstrează un anumit grad de utilizare, este firesc ca această utilizare să poată continua netulburată, cu atât mai mult cu cât art. 138 reglementează, de asemenea, opozabilitatea acestei utilizări împotriva utilizării unei mărci europene la nivel local. Mai mult, art. 14 alin. (3) din Directiva cu privire la mărci reprezintă deja un bun punct de plecare pentru o astfel de modificare. Transpunerea acestui articol este opțională pentru Statele Membre, având în vedere nivelul diferit de protecție acordat de acestea mărcilor neînregistrate. Cu toate acestea, un potențial echilibru între Statele Membre în ceea ce privește protecția mărcilor neînregistrate ar putea conduce la transformarea acestui tip de dispoziție din Directiva cu privire la mărci dintr-o prevedere opțională într-una obligatorie.
- Din analiza sistemelor de protecție a mărcilor din Regatul Danemarcei, Regatul Suediei și Republica Finlandei, rezultă că mărcile neînregistrate sunt opozabile în măsura în care este demonstrat un anumit grad de utilizare. Prin urmare, acestea oferă deja un model similar, într-o oarecare măsură, cu sistemul de

protecție propus mai sus. Aceste jurisdicții pot, totuși, să își aducă propriile contribuții la un sistem unitar de protecție a mărcilor neînregistrate. Celelalte State Membre ar putea beneficia de experiența acestor jurisdicții și de bogata lor jurisprudență în materie, pentru a construi o practică comună în vederea consolidării unei practici comune. Existența unor jurisdicții care au implementat deja un sistem mixt de protecție a mărcilor nu poate reprezenta decât un avantaj pentru o armonizare mai rapidă și mai eficientă a unei posibile practici europene. Nu în ultimul rând, condițiile impuse local în Regatul Danemarcei, Regatul Suediei și Republica Finlandei ar putea reprezenta repere pentru relaxarea criteriului european de utilizare impus pentru opozabilitatea mărcilor neînregistrate protejate la nivel local.

În continuare, voi prezenta **metodologia** utilizată în elaborarea prezentei cercetări:

Teza își propune să determine dacă mărcile neînregistrate beneficiază de protecție la nivelul Uniunii Europene și, în caz afirmativ, care este rolul lor și dacă protecția lor ar trebui armonizată la nivelul Statelor Membre.

Metoda analitică (doctrinală) este dominantă în această cercetare. Aceasta este utilizată pentru a contura cele mai importante concepte ale acestei cercetări, prin analiza prevederilor legale în vigoare, a doctrinei și a unei jurisprudențe extinse. Este folosită mai ales în determinarea aspectelor istorice, a opiniilor teoretice privind protecția mărcilor în general și a mărcilor neînregistrate în special și în evaluarea opiniei doctrinei cu privire la dispozițiile legale relevante analizate. Principalele limitări ale acestei metode au fost barierele lingvistice, care mi-au permis să studiez numai doctrina în limbile română, engleză, franceză, italiană și spaniolă. De asemenea, pentru acele jurisdicții în care nu am putut face o traducere directă a jurisprudenței relevante din cauza barierelor lingvistice, am utilizat instrumente automate de traducere, iar traducerile au fost verificate de practicieni în domeniul mărcilor din jurisdicțiile respective.

Mai detaliat, analizez condițiile de protecție a mărcilor, ceea ce este fundamental pentru orice discuție despre mărci. Această metodă este, de asemenea, indispensabilă în analiza importanței utilizării mărcilor atât în sistemul declarativ, cât și în cel atributiv de protecție a mărcilor și a conceptului de „concurență neloială”, care este esențial pentru protecția mărcilor neînregistrate. De asemenea, este utilizată pentru evaluarea funcțiilor mărcilor, a valorii lor

economice, a perspectivei istorice privind protecția mărcilor, precum și a prevederilor legale internaționale, europene și naționale relevante privind protecția mărcilor neînregistrate.

De asemenea, folosesc metoda analitică (doctrinală) pentru o analiză a datelor obiective precum clasamentele mărcilor, statistici privind rata înregistrărilor de mărci în Uniunea Europeană (în legătură cu mărcile multimedia), statistici din bazele de date jurisprudențiale (din baza de date *DartsIP*, în legătură cu rata de succes a opozițiilor bazate pe mărci anterioare neînregistrate în Danemarca) și date financiare (cum ar fi cele referitoare la importanța industriilor care generează drepturi de proprietate intelectuală pentru economia UE).

Pentru determinarea izvoarelor am folosit următoarele criterii: pentru izvoarele doctrinare, m-am concentrat pe constatările cercetătorilor din domeniul juridic, încercând să găsesc, pe cât posibil, lucrări scrise din jurisdicțiile de interes. Pentru evaluarea economică a mărcilor m-am bazat și pe constatările și datele cercetătorilor din domeniul economic. La fel de relevante în acest tip particular de cercetare sunt sursele juridice, care au fost alese pe o bază teritorială. Prevederile legale analizate sunt cele ale tratatelor internaționale relevante, cele adoptate la nivelul UE și cele aplicabile în jurisdicțiile analizate. Acolo unde a fost nevoie, am făcut referire și la dispozițiile legale din alte jurisdicții decât Statele Membre ale UE, cum ar fi, de exemplu, Republica Moldova, Belarus și Federația Rusă, pentru a demonstra abordarea formalistă în aceste jurisdicții în ceea ce privește protecția mărcilor notorii. Am folosit, de asemenea, informații oferite de oficiile de mărci, cum ar fi informații din Ghidurile disponibile pe site-ul web al EUIPO sau informații furnizate de Oficiul Finlandez de Proprietate Intelectuală.

Metoda de determinare a obiectelor de comparat (*tertium comparationis*) are ca scop analiza a două concepte paralele – sistemele atributiv și declarativ de protecție a mărcilor, pentru o mai bună înțelegere a naturii acestora și a avantajelor și dezavantajelor lor. Înțelegerea celor două concepte este esențială pentru a determina în continuare obiectul tezei, și anume mărcile neînregistrate, și dacă protecția acestora ar trebui armonizată la nivelul UE. Această metodă a fost folosită și pentru o analiză paralelă a protecției mărcilor neînregistrate în UE, precum și în jurisdicțiile analizate în Capitolul 6.

O metodă foarte importantă de cercetare folosită este **metoda dreptului comparat**. Abordarea comparativă urmărește să determine diferențele dintre legislația actuală a diferitelor jurisdicții cu privire la protecția mărcilor neînregistrate. De asemenea, extinde orizonturile cercetării, prin analizarea

protecției mărcilor neînregistrate prin prisma practicienilor din domeniul mărcilor. În acest scop, selecția sistemelor juridice și a jurisdicțiilor a fost crucială. În primul rând, analiza se concentrează pe cadrul internațional, analizând modul în care este abordată protecția mărcilor neînregistrate în tratatele internaționale (după cum am subliniat mai sus). Apoi, cea mai relevantă jurisdicție este UE, urmată de o selecție de State Membre ale UE, cum ar fi Republica Finlanda, Regatul Suediei, Republica Elenă și Regatul Danemarcei (care sunt jurisdicții care oferă o protecție extinsă mărcilor neînregistrate), Republica Italiană (care are o tradiție îndelungată de protecție a mărcilor neînregistrate și oferă propriul model în acest sens), Regatul Unit (pentru dispozițiile și practica sa specifice în ceea ce privește procedura de *passing off*) Republica Elenă, Republica Letonă și Republica Bulgară (care prezintă particularități în legătură cu protecția mărcilor neînregistrate) și România (care este un bun exemplu de jurisdicție în care predomină sistemul atributiv de protecție a mărcilor).

Folosesc și **metoda funcțional – instituțională**. La întrebarea „cine face ce?”, ambele componente „cine” și „ce” au o relevanță deosebită în analiză. Pentru a determina modul în care ar trebui realizată o eventuală armonizare, analizez legislația europeană în domeniul mărcilor în general și al mărcilor neînregistrate în special, competența UE de a armoniza legislația Statelor Membre în materie de mărci, pentru a concluziona care este un posibil mijloc de armonizare a legislației în legătură cu mărcile neînregistrate.

O altă metodă folosită este **metoda sondajului**, în rândul practicienilor din domeniul mărcilor (avocați în domeniul mărcilor, examinatori). Respondenții au fost aleși din baze de date și clasamente juridice internaționale, urmărind să ajung la cei mai apreciați practicieni în acest domeniu, pentru fiecare jurisdicție analizată. Nu am realizat un sondaj în rândul practicienilor români, deși este o jurisdicție analizată, ținând cont de faptul că în România protecția mărcilor neînregistrate este minimă. Rezultatele sondajelor sunt utile pentru a completa concluziile cercetării cu percepția subiectului în rândul participanților/actorilor relevanți. Întrebările din sondaj au fost concepute pentru a solicita părerea respondenților cu privire la starea actuală de protecție a mărcilor neînregistrate în jurisdicția lor, dacă sunt de părere că protecția lor ar putea fi îmbunătățită, cât de des se confruntă cu astfel de cazuri și dacă cred că jurisdicțiile din care fac parte putea reprezenta un model pentru o viitoare armonizare la nivelul Uniunii Europene. Astfel, din cauza limitărilor de timp și a accesului limitat la contactele practicienilor de mărci, întinderea sondajului – de o medie de 15 respondenți/jurisdicție – permite doar ilustrarea aspectelor practice ale protecției

mărcilor neînregistrate, în sprijinul prevederilor legale și datelor analizate. Întrebările sondajului sunt disponibile în ANEXA la cercetare.

În concluzie, metodele menționate mai sus au fost utilizate pentru realizarea prezentei cercetări. Toate informațiile și datele culese au contribuit la construirea bazelor teoretice ale acestei teze, precum și la analizarea aspectelor practice ale protecției mărcilor neînregistrate, conducând la capitolul Concluzii, unde am oferit răspunsul la întrebările de cercetare.

În final, voi expune mai jos conținutul detaliat al tezei pentru a da posibilitatea de a examina mai ușor fiecare pas al cercetării din titlurile și subtitlurile care alcătuiesc structura lucrării.

CUPRINS

LISTA ABREVIERILOR

INTRODUCERE

CONTEXTUL PROBLEMEI

OBIECTIVELE ȘI PLANUL TEZEI

METODOLOGIE

SECȚIUNEA I

DEFINIREA CONCEPTULUI DE MARCĂ ȘI DOBÂNDIREA PROTECȚIEI ASUPRA MĂRCILOR

CAPITOLUL 1

CONSIDERAȚII GENERALE CU PRIVIRE LA PROTECȚIA LEGALĂ A MĂRCILOR

1.1. Ce este o marcă? Diferitele tipuri de mărci și rolul acestora; Scurtă aplecare asupra mărcilor netradiționale

1.2. Concluziile capitolului

CAPITOLUL 2

DOBÂNDIREA DREPTULUI ASUPRA MĂRCILOR ȘI DREPTURILE TITULARULUI DE MARCĂ

2.1. Moduri de dobândire a dreptului asupra mărcilor: generalizarea sistemului priorității de înregistrare; sistemul este cu adevărat atributiv de drept sau declarativ?

2.2. Conceptul de „utilizare” în dreptul mărcilor

- 2.3. Oficiile naționale și suprastatale de mărci. Obligativitatea (Convenția de la Paris). Natura acestora. Atribuții în domeniul mărcilor
- 2.4. Despre felurite mărci după modul de înregistrare (mărci naționale, mărci ale Uniunii Europene, înregistrări internaționale) și regimul lor juridic – O clasificare teritorială a mărcilor
- 2.5. Desemnarea produselor și a serviciilor în cererea de marcă și Clasificarea Internațională de la Nisa
- 2.6. Natura juridică a dreptului la marcă
- 2.7. Conceptul de „concuranță neloială”
- 2.8. Concluziile capitolului

CAPITOLUL 3

FUNCȚIILE MĂRCII ȘI ROLUL ECONOMIC AL MĂRCILOR

- 3.1. Triunghiul consumator, produs/serviciu și fabricant/furnizor; Cum alegem ce cumpărăm – sau două roluri, aparent antagoniste, ale mărcii
- 3.2. Mărcile și afacerile
- 3.3. Scurtă incursiune în istoria mărcilor: de la semnele/mărcile antice la brand - urile moderne, cu o atenție sporită privind România
- 3.4. Concluziile capitolului

SECȚIUNEA II

REGIMUL JURIDIC AL MĂRCILOR NEÎNREGISTRATE

CAPITOLUL 4

MĂRCILE NEÎNREGISTRATE ÎN TRATATELE INTERNAȚIONALE

- 4.1. Convenția de la Paris pentru protecția proprietății industriale din 20 martie 1883 și mărcile neînregistrate
- 4.2. Aranjamentul de la Madrid privind înregistrarea internațională a mărcilor din 14 aprilie 1891 Protocolul referitor la Aranjamentul de la Madrid privind înregistrarea internațională a mărcilor din 27 iunie 1989
- 4.3. Acordul TRIPS încurajează sistemul atributiv
- 4.4. Concluziile capitolului

CAPITOLUL 5

MĂRCILE NEÎNREGISTRATE LA NIVELUL UNIUNII EUROPENE

- 5.1. Context și considerente cu privire la armonizarea legislației europene cu privire la protecția drepturilor de proprietate intelectuală

- 5.2. Abordarea Directivei cu privire la mărci
- 5.3. Abordarea Regulamentului (UE) nr. 608/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 iunie 2013 privind asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală de către autoritățile vamale și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1383/2003 al Consiliului
- 5.4. Abordarea Regulamentului privind marca Uniunii Europene
- 5.5. Protecția mărcilor notorii conform articolului 8 alin. (2) lit. c) al Regulamentului privind marca Uniunii Europene
- 5.6. Mărci europene de renume
- 5.7. Concluziile capitolului

CAPITOLUL 6

ASPECTE DE DREPT COMPARAT PROTECȚIA MĂRCILOR NEÎNREGISTRATE ÎN JURISDICȚII ALE UNIUNII EUROPENE ȘI ÎN REGATUL UNIT

- 6.1. Modelul scandinav de protecție a mărcilor neînregistrate
- 6.2. Modelul italian de protecție a mărcilor neînregistrate
- 6.3. Protecția mărcilor neînregistrate în Regatul Unit
- 6.4. Alte jurisdicții europene în care mărcile neînregistrate se bucură de protecție
- 6.5. Considerații privind folosirea mărcilor și protecția mărcilor neînregistrate în România
- 6.6. Concluziile capitolului

CONCLUZII

- 7.1. Concluziile generale ale cercetării în legătură cu întrebarea de cercetare ...
- 7.2. Limitările cercetării
- 7.3. Starea actuală și nivelul de protecție a mărcilor neînregistrate la nivelul Uniunii Europene. Răspunsul la prima întrebare de cercetare: *Se bucură mărcile neînregistrate de protecție la nivelul Uniunii Europene? Dacă răspunsul este afirmativ, ce rol îndeplinesc acestea?*
- 7.4. Posibile modalități de armonizare
- 7.5. Răspuns la a doua întrebare a cercetării: *Protecția mărcilor neînregistrate ar trebui armonizată mai detaliat la nivelul Uniunii Europene?*
- 7.6. Concluziile finale ale cercetării

Bibliografie

ANEXĂ – Întrebările sondajului